

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2019 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW**

DPP3.0811.38.2019

**Pani
Ewa Polkowska
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli**

Szanowne Pani Ewo,

W związku z otrzymanym Wystąpieniem pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli dotyczącym kontroli P/18/090 – *Dochodzenie należności Skarbu Państwa z tytułu mandatów karnych* otrzymanym w dniu 11 kwietnia 2019 r., niniejszym wnoszę, na podstawie art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2019 r. poz. 489) umotywowane zastrzeżenia do wyżej wskazanego Wystąpienia.

Zastrzeżenia do części II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności (strona 4 Wystąpienia).

W tej części Wystąpienia pokontrolnego wskazano, iż „Zastrzeżenia Najwyższej Izby Kontroli, dotyczą również organizacji systemu rachunkowości i sprawozdawczości budżetowej w zakresie należności i dochodów wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych. I tak, w szczególności:

- dopuszczenia do przyjęcia takiej organizacji systemu rachunkowości, w której wprowadzone w SSP księgi rachunkowe nie zostały przypisane do konkretnej jednostki organizacyjnej, a zdarzenia gospodarcze ujmowane w tych księgach dotyczyły różnych jednostek, co naruszało zasadę podmiotowości wynikającą z przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- niezapewnienia sprawdzalności ksiąg rachunkowych, w których prowadzona była ewidencja ww. należności i dochodów, co naruszało wymagania wynikające z art. 24 ust. 4 uor,
- powierzenia Naczelnikowi Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy obowiązków wykazywania w jednostkowym sprawozdaniu Rb-27 urzędu obsługującego ten organ należności, zaległości i dochodów z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych, pomimo braku podmiotowej właściwości w tym zakresie przysługującej organowi uprawnionemu do poboru tych należności, tj. Naczelnikowi Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu”.

W zakresie zastrzeżeń NIK dotyczących organizacji systemu rachunkowości i braku przypisania ksiąg rachunkowych do jednostki organizacyjnej zauważam, że w Scentralizowanym Systemie Poboru ewidencjonowane są należności z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od spadków i darowizn, podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej oraz mandatów karnych. Księga Główna zawiera zapisy transakcji w zakresie wpłat, zwrotów, przypisów i odpisów powyższych należności. Należy także zauważyć, że Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów

z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie wyznaczenia naczelnika urzędu skarbowego do dysponowania środkami pieniężnymi zgromadzonymi na wspólnym rachunku bankowym oraz określenia rodzaju należności pieniężnych obsługiwanych przy użyciu tego rachunku, został wyznaczony do dysponowania środkami na wspólnym rachunku bankowym, a zatem dokonuje większości zapisów z obszaru płatności. Pozostali naczelnicy urzędów skarbowych również dokonują operacji w obszarze płatności, m.in. w zakresie manualnego przerachowywania wpłat, natomiast w szczególności ewidencjonują przypisy i odpisy należności. Wyżej przedstawiona organizacja jest zgodna z przepisem art. 13 ust. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, który stanowi, że księgi rachunkowe, z uwzględnieniem techniki ich prowadzenia, powinny być trwale oznaczone nazwą (pełną lub skróconą) jednostki, której dotyczą (każda księga wiązana, każda karta kontowa, także jeżeli mają one postać wydruku komputerowego lub zestawienia wyświetlanego na ekranie monitora komputera), nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania. Należy podkreślić, że w ramach Scentralizowanego Systemu Poboru zastosowano powyższy przepis poprzez oznaczenie właściwej jednostki na poziomie konta szczegółowego podmiotu, które znajduje się bezpośrednio na zapisie danego zdarzenia. Powyższe rozwiązanie jest charakterystyczne dla centralnych systemów dedykowanych do rozliczeń. Ponadto, w zakresie należności podatkowych występują przypadki zmiany właściwości miejscowej lub rzeczowej podmiotu, co skutkować może dokonywaniem zapisów transakcji na koncie szczegółowym podmiotu przez organ podatkowy inny niż dotychczas właściwy. Rozwiązanie wskazane powyżej, tj. oznaczenie jednostki na zapisie zdarzenia spełnia zasadę podmiotowości wynikającą z ustawy o rachunkowości ponieważ uwidacznia, której jednostki dotyczy dane zdarzenie, a jednocześnie zapewnia transparentność zapisów ksiąg rachunkowych oraz rzetelność w obszarze sprawozdań budżetowych.

Nawiązując do zastrzeżeń Najwyższej Izby kontroli dotyczących powierzenia Naczelnikowi Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy obowiązków sprawozdawczych należy wskazać, że zgodnie z treścią koncepcji powołania Centrum Kompetencyjnego Rozliczeń przy Pierwszym Urzędzie Skarbowym w Bydgoszczy, organ ten realizuje zadania związane z prowadzeniem wspólnego rachunku bankowego w zakresie obsługi wyciągu bankowego i dystrybucji dochodów do budżetu państwa i budżetów gmin. Z operacji związanych z gromadzeniem środków na wspólnym rachunku bankowym i ich rozdysponowaniem, Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy sporządza sprawozdanie Rb-24 o stanie środków na rachunkach bankowych urzędów skarbowych, a także związane z nim sprawozdanie Rb-27 z wykonania dochodów budżetowych. Obydwa sprawozdania zawierają łączne dane ze wspólnego rachunku bankowego i rachunku bankowego prowadzonego do obsługi pozostałych dochodów dotyczących podatkowych i niepodatkowych należności budżetowych w Pierwszym Urzędzie Skarbowym w Bydgoszczy. Ze względu na prowadzenie wspólnego rachunku bankowego w ww. zakresie oraz Księgi Głównej w SSP przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy, jedynie ten organ ma możliwość uzgodnienia danych i sporządzenia sprawozdania Rb-27 w zakresie dochodów Budżetu Państwa z tytułu grzywien nałożonych w formie mandatów karnych.

Zastrzeżenia do części III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Obszar 1. Działania podejmowane w celu zwiększenia skuteczności dochodzenia należności z tytułu mandatów karnych.

1.2. Nadzór nad poborem niepodatkowych należności Skarbu Państwa z tytułu mandatów karnych (punkt 1.2.9, strony 24-25 Wystąpienia pokontrolnego).

W tej części Wystąpienia wskazano m.in., że Departament Poboru Podatków „nie mógł (...) wygenerować z systemu SSP wybranych danych, w tym w szczególności w zakresie zdarzeń i dokumentów dotyczących należności z tytułu mandatów karnych, do których poboru uprawniony jest Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu”.

Następnie przywołano wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Poboru Podatków zawarte m.in. w piśmie z dnia 6 lutego 2019 r., znak DPP3.0811.14.2019, z których wynika, iż w chwili obecnej nie istnieje prosty mechanizm do udostępniania danych z SSP i wciąż trwają prace nad mechanizmem ekstrakcji danych z tego systemu, który docelowo pozwoli na wygenerowanie żądanych (konkretnych) danych.

W opinii NIK „*ww. brak w funkcjonalności SSP uniemożliwił w trakcie kontroli NIK przeprowadzenie szczegółowych badań w zakresie skuteczności dochodzenia należności Skarbu Państwa z tytułu mandatów karnych, a także terminowości podejmowania działań w tym zakresie, jak i efektywności zastosowanych środków przedegzekucyjnych*”.

W Wystąpieniu pokontrolnym pominięto fakt, iż w dalszej części wyżej przywołanego pisma Departamentu Poboru Podatków z dnia 6 lutego 2019 r., znak DPP3.0811.14.2019 wskazano na możliwość przekazania NIK kompletnej bazy danych SSP i Portalu Podatkowego na nośnikach danych. Zawarta w ww. piśmie prośba o wskazanie, czy Najwyższa Izba Kontroli wnosi o przekazanie danych w wyżej opisany sposób, pozostała jednak bez odpowiedzi ze strony NIK. Wobec powyższego, twierdzenie, że „(...) brak w funkcjonalności SSP uniemożliwił w trakcie kontroli NIK przeprowadzenie szczegółowych badań (...)” jest nieuprawnione.

W związku ze złożonymi zastrzeżeniami wnoszę o ich uwzględnienie i zmianę Wystąpienia pokontrolnego, w szczególności poprzez:

1. Usunięcie zastrzeżeń NIK dotyczących organizacji systemu rachunkowości oraz powierzenia Naczelnikowi Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy obowiązków sprawozdawczych, a tym samym stwierdzonych nieprawidłowości w części III w punktach 1 – 3 (strona 29 Wystąpienia pokontrolnego) oraz wniosków wskazanych w części IV w punktach 2 i 3 (strona 34 – 35 Wystąpienia pokontrolnego).
2. Modyfikację części 1.2.9 dotyczącej uniemożliwienia w trakcie kontroli NIK przeprowadzenia szczegółowych badań w zakresie skuteczności dochodzenia należności Skarbu Państwa z tytułu mandatów karnych, a także podejmowania działań w tym zakresie, jak i efektywności zastosowanych środków przedegzekucyjnych – stosownie do złożonych zastrzeżeń.

z wyrazami uznania

Z upoważnienia Ministra Finansów

Paweł Cybulski
Polski Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów

